

Organizatorzy opublikowali abstrakty referatów. Dużą korzyść może przynieść pełne wydanie materiałów Zjazdu. Mogłyby one być ważnymi wskazaniem normatywno-praktycznymi dla decydentów rozwoju polskiego szkolnictwa i nauk o wychowaniu. Czy będą? Pokaże czas.

Podczas obrad liczne oficyny wydawnicze wystawiły wydane publikacje. Wystawom towarzyszył kiermasz książek.

Jan Hellwig

Z historii kształcenia nauczycieli w Krośnie 1895-1995

W dniach 19-20 października 1995 r. w Urzędzie Wojewódzkim w Krośnie odbyła się sesja naukowa poświęcona 100-letniej historii zakładów kształcących nauczycieli; organizatorzy, Kuratorium Oświaty i Kolegium Nauczycielskie w Krośnie zaprosili do udziału w konferencji historyków wychowania, przedstawicieli nauk pedagogicznych i filozoficzno-społecznych z Warszawy, Krakowa, Rzeszowa oraz grono pedagogów z Krosna. Konferencja zgromadziła nauczycieli i wychowanków byłych szkół pedagogicznych funkcjonujących w Krośnie w latach 1895-1995.

W czasie konferencji z referatami wystąpiły następujące osoby: prof. dr hab. Andrzej Meissner – Powstanie i działalność Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Krośnie w latach 1895-1937, prof. dr hab. Zbigniew Krawczyk – Model prognostyczny kształcenia nauczycieli, prof. dr hab. Jacek Chrobaczyński – Tajne nauczanie na Podkarpaciu, dr Kazimierz Szymd – Analiza dziejów Liceum Pedagogicznego w latach 1937-1961, mgr Adam Krzanowski – Kształcenie nauczycieli w szkołach pedagogicznych w Krośnie w latach 1960-1991, mgr Henryk Olbrycht – Funkcjonowanie Państwowego Studium Kulturalno-Oświatowego i Bibliotekarskiego w okresie 1971-1995, mgr Franciszek Tereszkievicz i mgr Krzysztof Kasprzyk – Działalność Kolegium Nauczycielskiego Języka Angielskiego i Filologii Polskiej.

W drugiej części konferencji interesujące referaty przedstawili: prof. dr hab. Anna Łukawska – Kształcenie wstępne w procesie stawania się nauczycielem, prof. dr hab. Józef Lipiec – Filozoficzne podstawy wychowania, prof. dr hab. Jan Szymd – Podstawowe antynomie zawodu nauczycielskiego a zagadnienie doboru kandydatów na studia pedagogiczne, dr Krzysztof Polak – Indywidualne teorie nauczycieli, dr Stanisław Bortnowski – Jak kształcić polonistów?, dr Teresa Wojtasińska – Nauczyciel w oczach młodzieży szkół podstawowych – oczekiwania i rzeczywistość, dr Wanda Terlecka – Specyfika kształcenia pedagogicznego czynnych zawodowo nauczycieli – refleksje nauczyciela akademickiego, dr Jadwiga Kędzierska – Zadania zawodowe nauczycieli a koncepcja treści ich kształcenia, dr Danuta Skulicz – Konstruowanie programów poszerzających przez nauczycieli – studentów pedagogiki wczesnoszkolnej, dr Maria Koś – Rola praktyk pedagogicznych w przygotowaniu zawodowym nauczycieli.

Konferencja nakreśliła historię szkół pedagogicznych w Krośnie. Wskazano na bogate tradycje kształcenia nauczycieli i ich znaczenie w ożywieniu środowiska oświatowo-kulturalnego wsi galicyjskiej. Pedagodzy i naukowcy wskazali na systemy kształcenia nauczycieli, dokonali prognozy rozwoju nowych form kształcenia nauczycieli, jak i funkcjonowania systemu wartości, które decydują o podejmowaniu kształcenia i zdobywaniu zawodu nauczyciela. Kurator Oświaty mgr Marian Duda wskazał na istotne obszary kształcenia nauczycieli dla potrzeb woj. krośnieńskiego. Pytanie – jakiego nauczyciela współcześnie nam potrzeba, kim ma być nauczyciel? spotkało się z szerokim rezonansem.

Pracownicy nauki podjęli próbę nakreślenia sylwetki nauczyciela jako osoby wykształconej i refleksyjnej, sprawnej intelektualnie oraz posiadającej niezbędne techniczne dyspozycje wzbogacające wiadomości i umiejętności. Zasadniczą wartością nauczyciela powinno być jego dążenie do kształtowania osobowości wychowanka, zdobywania wiedzy i jej spożytkowania w pracy dla

oczyzny. Wskazano jednocześnie, iż nie wszystkie szkoły pedagogiczne w sposób kompleksowy dostarczały przyszłym nauczycielom wiedzy i umiejętności pedagogicznych, np. studia nauczycielskie nie dały oczekiwanych rezultatów w zakresie kształcenia nauczycieli. Badania naukowe potwierdziły, iż większy nacisk w tych szkołach kładziono na instrumentalne przygotowanie nauczycieli, co nie zawsze wywierało korzystne zmiany w porównaniu do poprzednich systemów kształcenia nauczycieli.

*

Otwarcie konferencji poprzedziło odsłonięcie w budynku Szkoły Podstawowej Nr 9 w Krośnie, gdzie kiedyś mieściło się Seminarium Nauczycielskie, tablicy pamiątkowej poświęconej nauczycielom, wychowankom, walczącym o niepodległość Polski na wszystkich frontach, z wiernie odtworzonym napisem:

„Widzieli z dała obiecaną ziemię,
Widzieli światła niebieskie promienie,
Do godów życia nigdy nie zasiądą
A może nawet zapomnieni będą”.

Tablicę ufundowaną w 1923 r. zniszczyli Niemcy w 1939 r., nie zachowały się żadne nazwiska, poza napisem. Uroczystego odsłonięcia tablicy dokonali Adam Zawisza – przewodniczący Okręgu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Krośnie oraz Jacek Sożyński, syn Rudolfa Sożyńskiego, byłego dyrektora Seminarium Nauczycielskiego i Liceum Pedagogicznego.

Uroczystość zgromadziła liczne grono nauczycieli, wychowanków zakładów kształcenia nauczycieli w Krośnie oraz ludzi nauki – uczestników konferencji naukowej.

Adam Krzanowski

Reformy oświatowe na ziemiach polskich XVI-XX w.

W dniach od 14 do 16 grudnia 1995 r. odbyła się w Popowie k. Serocka konferencja naukowa na ww. temat. Jej organizatorami były: Katedra Historii Oświaty i Wychowania Uniwersytetu Warszawskiego, Zakład Dziejów Oświaty Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk i Wydział Pedagogiczny Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku. Zgromadziła ona około pięćdziesięciu naukowców i badaczy dziejów edukacji, zarówno starszego, jak i młodego pokolenia, reprezentujących wiele katedr i zakładów naukowych historii wychowania z całego kraju. Najliczniej reprezentowane były ośrodki: gdański, krakowski, warszawski i wrocławski.

Otwarcia sesji dokonał Rektor Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku – prof. dr hab. Andrzej Bartnicki. Nad sprawnym jej przebiegiem czuwały Organizatorki, Panie: prof. prof. Kalina Bartnicka i Irena Szybiak.

Przeszłość – współczesności – tymi słowami, za prof. K. Bartnicką, można określić główne przesłanie tej konferencji.

Była bowiem ona poświęcona nie tylko projektowanym i urzeczywistnianym polskim reformom szkolnym od XVI do XX wieku, ale także rozpatrywaniu stosunku do nich społeczeństwa. Wielu referatom i dyskusji towarzyszył namysł, jakie reformy szkolne przeszłości miały największe znaczenie dla współczesności?

Obrady konferencyjne odbywały się w formie sesji plenarnych i w dwóch sekcjach. Część plenarną obrad prowadzili kolejno prof. prof.: Czesław Majorek (WSP w Krakowie), Danuta